

Воєнний стан і безпекові загрози додатково ускладнюють регуляторне середовище, однак одночасно відкривають можливості для переосмислення підходів до розвитку громад у межах концепції «зеленого відновлення». Серед нових викликів виокремлюються: розрив між задекларованими амбіціями щодо відновлюваних джерел енергії та реальними цільовими показниками, зростання енергетичної бідності, різниця у цінах на енергоносії порівняно зі світовими конкурентами, а також ризик виникнення нових стратегічних залежностей [7]. Подолання регуляторних викликів вимагає узгодження національної та місцевої політики, гармонізації законодавства з нормами ЄС, розширення інституційної спроможності громад і впровадження прозорих механізмів оцінки ефективності «зелених» проєктів. Лише за умови системного підходу зелена трансформація громад зможе стати інклюзивним і стійким інструментом розвитку та відновлення України.

Отже, зелена трансформація територіальних громад в Україні є комплексним регуляторним та управлінським викликом, який виходить за межі екологічної політики та безпосередньо пов'язаний із цілями євроінтеграції, енергетичної безпеки й післявоєнного відновлення. Її реалізація ускладнюється фрагментарністю нормативного регулювання, нестачею фінансових інструментів і обмеженою інституційною спроможністю органів місцевого самоврядування, що знижує ефективність упровадження зелених ініціатив і стримує інвестиційну активність. Ефективна зелена трансформація громад можлива лише за умови усунення регуляторної роздробленості, узгодження національної та місцевої політики, розширення фінансових можливостей громад і послідовного нарощування їхньої інституційної спроможності. За таких умов зелений перехід здатний стати інструментом довгострокової стійкості, соціальної інклюзивності та економічного відновлення України.

Література

1. *Governing for the Green Transition*. OECD Net Zero+ Policy Papers No. 13, 2025. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/governing-for-the-green-transition_0608c8e1/5b0aa7d0-en.pdf
2. *Regulating for the Planet: OECD Regulatory Policy Outlook 2025*. OECD, 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2025/04/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_a754bf4c/full-report/regulating-for-the-planet_a5fdd03c.html
3. *Barriers to Just Energy Transition: Institutional and Infrastructure Challenges*. ScienceDirect, 2025. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S266618882500975X>
4. *EU Taxonomy Barometer 2025*. EY Global, 2025. URL: https://www.ey.com/en_gl/insights/assurance/eu-taxonomy-report
5. *Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату: план на 2025–2027 роки*. Зелена Трансформація України, 2025. URL: <https://greentransform.org.ua/strategiyi-ekologichnoyi-bezpeky-ta-adaptatsiyi-do-zminy-klimatu-uryadovuj-plan-na-2025-2027-roky/>
6. *Empowering Energy Communities: A Path to a Just Energy Transition in Europe*. BUILD UP / European Commission, 2024. URL: <https://build-up.ec.europa.eu/en/news-and-events/news/empowering-energy-communities-path-just-energy-transition-europe>
7. *Звіт про стан Енергетичного союзу за 2024 рік*. Зелена Трансформація України, 2024. URL: <https://greentransform.org.ua/zvit-pro-stan-energetychnogo-soyuzu-za-2024-rik/>

УДК: 658.15:004.4:005.93

Горин Володимир Петрович
д.е.н., професор, професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет (Україна)

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ERP-СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ КОРПОРАТИВНИМИ ФІНАНСАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ПЕРІОДУ

JEL classification: G320; M150; O320

У сучасних умовах господарювання впровадження цифрових технологій у систему управління фінансами підприємств набуває стратегічного значення, визначає рівень їх конкурентоспроможності, адаптивності та стійкості до зовнішніх викликів. Цифровізація фінансових процесів забезпечує підвищення оперативності обробки інформації, точності обліку та аналітики, а також створює передумови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі даних у реальному часі. Використання сучасних інформаційних систем, зокрема ERP-рішень, бізнес-аналітики та хмарних технологій, сприяє інтеграції фінансових потоків, автоматизації рутинних операцій і зниженню

трансакційних витрат. У підсумку цифрові технології трансформують фінансовий менеджмент з облікової функції у функцію стратегічного управління, що особливо актуально в умовах високої невизначеності та динамічності економічного середовища воєнного періоду.

ERP-системи (Enterprise Resource Planning) у сучасній економіці виконують роль базової цифрової платформи управління корпоративними фінансами, забезпечуючи інтеграцію інформаційних потоків і координацію бізнес-процесів підприємства. Їхнє значення обумовлене тим, що в умовах зростання складності фінансових операцій і посилення вимог до прозорості діяльності підприємства потребують інструментів, здатних забезпечити оперативний доступ до достовірної інформації. Як зазначають О. Графська і А. Павленчик, ERP-системи формують умови для «підвищення ефективності підприємств шляхом інтеграції різних бізнес-функцій у єдину платформу» [1]. Особливі перспективи впровадження ERP-систем відкриває для фінансового менеджменту, де якість управлінських рішень прямо залежить від повноти та узгодженості даних.

Цільове призначення ERP-систем полягає у створенні єдиного інформаційного середовища підприємства, яке охоплює фінанси, облік, логістику, виробництво та інші функціональні сфери. Вони забезпечують централізовану базу даних і стандартизацію бізнес-процесів, що дозволяє уникнути дублювання фінансової інформації та підвищити її достовірність. Г. Ступнікер, Т. Радкевич та Н. Зозуля підкреслюють, що ERP-системи «сприяють синхронізації даних, підвищують прозорість діяльності та посилюють фінансовий контроль» [2]. Поряд з цим, впровадження ERP-рішень забезпечує зниження витрат на обробку інформації, підвищення точності фінансової звітності та зменшення ризику управлінських помилок. Завдяки цьому, ERP-системи перетворюються у важливий елемент стратегічного управління фінансами підприємства.

Однак, у воєнний період ефективність використання ERP-систем зазнає суттєвих обмежень, що зумовлено трансформацією зовнішнього середовища та внутрішніх процесів підприємств. До основних бар'єрів широкого впровадження ERP-систем в Україні доцільно зараховувати такі, як:

- інфраструктурна нестабільність і порушення безперервності облікових процесів, оскільки воєнні дії нерідко спричиняють перебої у постачанні електроенергії, руйнування телекомунікаційної інфраструктури та обмеження доступу до цифрових ресурсів. ERP-системи функціонують на основі безперервного обміну даними, а тому в умовах нестабільного електропостачання втрачають свою оперативність як ключову перевагу. Це ускладнює ведення фінансового обліку в режимі реального часу та знижує ефективність фінансового контролю, що особливо критично для підприємств із високою динамікою грошових потоків;

- погіршення якості інформаційної бази та зростання невизначеності даних. ERP-системи передбачають високий рівень структурованості та узгодженості даних, однак у воєнних умовах підприємства стикаються з розривами у документообігу, затримками введення інформації та неможливістю її повної верифікації. Це стає причиною формування неповної або викривленої фінансової звітності. Відповідно, аналітичні модулі ERP-систем втрачають точність, а управлінські рішення ухвалюються в умовах підвищеної інформаційної невизначеності;

- кадрові втрати та зумовлене цим зниження ефективності роботи є однією з найбільш відчутних проблем використання ERP-систем. Мобілізація, міграція населення та психологічне навантаження через постійні стреси суттєво знижують кадровий потенціал підприємств та якість його роботи. При цьому впровадження ERP-систем ап'орі потребує значних організаційних змін і підготовки персоналу [1]. У воєнний період виконання цих вимог стає складнішим, що знижує ефективність використання ERP-систем;

- посилення кіберзагроз і ризиків втрати фінансової інформації, оскільки на даний час Україна перетворилась на один із світових епіцентрів кібервійни, яка супроводжується зростанням кількості кібератак критичної інфраструктури та бізнесу. Серед головних цілей кібератак також ERP-системи, які акумулюють фінансові та управлінські дані підприємств. Централізація інформації, з одного боку, підвищує ефективність управління, але з іншого – створює ризик масштабних втрат у разі компрометації системи. Вирішення цієї проблеми потребує додаткових інвестицій у кіберзахист, що не завжди можливе у кризових умовах;

- фінансові та організаційні обмеження впровадження і підтримки ERP-систем, які потребують значних інвестицій. Водночас, у воєнний період підприємства змушені переорієнтувати ресурси на забезпечення базової операційної діяльності та виживання, що обмежує можливості фінансування цифрових проектів. Крім того, нестабільність регуляторного середовища та часті зміни у податковому законодавстві ускладнюють адаптацію ERP-систем до нових вимог, знижуючи рівень їх ефективності.

Отже, ERP-системи залишаються одним із ключових інструментів управління корпоративними фінансами, забезпечуючи інтеграцію даних, автоматизацію процесів і підвищення прозорості фінансової діяльності підприємства. Водночас у воєнний період їхнє використання супроводжується

низкою критичних проблем, що охоплюють інфраструктурні, інформаційні, кадрові та безпекові аспекти. Зважаючи на це, важливим питанням сьогодення є пошук шляхів адаптації ERP-систем до функціонування в умовах ризиків воєнного часу, зокрема підвищення їх гнучкості, розвитку резервних інфраструктур і посилення кіберзахисту. Лише за умови комплексного врахування цих факторів ERP-системи зможуть зберегти свою ефективність як інструмент фінансового менеджменту в умовах воєнної економіки.

Література

1. Графська О., Павленчик А. Впровадження систем планування ресурсів підприємства (ERP) в контексті удосконалення адміністративного менеджменту. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13984304>
2. Ступнікер Г., Радкевич Т., Зозуля Н. Особливості впровадження інформаційної системи як аналітичної основи управління підприємством. *Економічний простір*. 2025. № 201. С. 253-258. URL: <https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2025/06/201-253-258-stupniker.pdf>

УДК: 334.012.64:364-787-055.2

Гребнева Діана Сергіївна

*викладач кафедри економіки, права та управління бізнесом,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

Кічук Надія Вячеславівна

*к. е. н., доцент кафедри економіки, права та управління бізнесом,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ЖІНОК У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

JEL classification: L310; J160; D640; O350

Сучасний етап розвитку економіки України відзначається посиленням соціально-економічних диспропорцій, зумовлених наслідками воєнного стану, демографічними втратами, масштабною внутрішньою міграцією та трансформацією ринку праці. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема підтримки жінок, які опинилися у складних життєвих обставинах, зокрема внутрішньо переміщених осіб, жінок із дітьми, безробітних та тих, хто втратив стабільні джерела доходу. За таких умов соціальне підприємництво трансформується з альтернативної форми господарювання у важливий інструмент забезпечення соціально-економічної інклюзії та підвищення резильєнтності вразливих груп населення. За сучасними оцінками, у 2024–2025 роках в Україні функціонує близько 1000 соціальних підприємств, значна частина яких інтегрує у свою діяльність інклюзивні практики працевлаштування. Водночас спостерігається структурна переорієнтація сектору на вирішення гендерно чутливих соціальних проблем, що проявляється у зростанні частки ініціатив, спрямованих на економічну активізацію жінок. При цьому відсутність єдиної методології обліку соціальних підприємств обмежує можливості проведення комплексного статистичного аналізу та оцінки їх впливу [1; 2].

Функціональна роль соціального підприємництва у підтримці жінок реалізується через створення інклюзивних бізнес-моделей, що передбачають гнучкі форми зайнятості, адаптацію робочих процесів до потреб працівників та реінвестування прибутку у соціальні програми. За експертними оцінками, частка представників вразливих груп у соціальних підприємствах може варіюватися в межах 30–70%, при цьому жінки становлять домінуючу частку таких працівників, що підтверджує гендерно орієнтований характер діяльності цього сектору [2, с.11].

Особливої уваги в сучасних умовах потребує гендерний вимір розвитку соціального підприємництва, оскільки саме жінки стали однією з найбільш вразливих соціально-економічних груп в Україні внаслідок повномасштабної війни. Трансформація ринку праці, мобілізація чоловічого населення та вимушена міграція суттєво змінили структуру зайнятості, що зумовило фемінізацію економічної активності.

За офіційними даними, станом на 2025 рік близько 76–80% осіб, які звертаються до служби зайнятості, становлять жінки, що свідчить про їх домінування серед шукачів роботи. Водночас частка жінок серед зареєстрованих безробітних досягає 82–83%, що вказує на суттєвий гендерний дисбаланс на ринку праці. Така ситуація пояснюється як структурними змінами економіки, так і обмеженими можливостями працевлаштування для жінок у кризових умовах. Поряд із цим, жінки демонструють